

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за придобиване на образователя и научна степен „Доктор“ в професионално направление 3.7. “Администрация и управление”, по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство” на тема „Данъчни преференции в Полша и ефективност на реализацията на нефискалните функции на данъчното облагане“, разработен от Дариуш Собон – докторант в катедра „Администрация и управление и политически науки“, факултет „Международна икономика и администрация“ на ВСУ „Черноризец Храбър“

Автор на становището: проф. д.н. Севдалина Илиева Димитрова,
Национален военен университет „Васил Левски“, гр. Велико Търново

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

За съвременната държава, функционираща в динамична и често непредсказуема обществено-икономическа среда, повлияна от глобализиращите процеси, промените в геополитиката, ефектите от неотдавна отминалата световна финансово-икономическа криза, засиленият миграционен поток, проблемът за нарастващите потребности и затвърждаващият се ресурсен дефицит, придобива нови измерения. В търсенето на баланс между ресурси и способности за удовлетворяване на публичните потребности за сметка на данъчното облагане, съвременните данъчни системи са изправени пред редица изпитания. Все по-често за данькоплатците основните въпроси са насочени към цената на публичните блага, тежестта на данъчното облагане, възможностите за данъчни преференции, ефектите от тях в макро- и микроаспект, ефективността на нефискалните функции на данъчното облагане.

В отговор на това са мотивите за избор на темата на дисертационния труд и насочеността на научните търсения на автора, ориентирани към аргументация, свързана с намирането на нови и приспособяването на съществуващите подходи за усъвършенстване на данъчната система в частта ѝ на данъчните преференции и

ефективния мениджмънт на нефискалните функции на данъчното облагане. Нещо повече, стремежът е към създаването на съвременни интегрирани подходи за рационалност на съвременната данъчна система, като под внимание следва да се има и ниската степен на разработеност на проблема. Не се откриват комплексни научнометодически и научнопрактически изследвания и анализи по темата, които в изследваната област са ограничени и недостатъчни. В съответствие с това и дискусияният характер на изследваните проблеми определят актуалността на темата на дисертационния труд. С него по безспорен начин се запълва празнотата в научното познание за повишаване на ефективността на данъчните преференции и реализацията на нефискалните елементи на данъчно облагане.

Неоспоримата актуалност и възможните решения на проблематиката в дисертационния труд са защитими в обем от 215 страници - основен текст. Точно и ясно са формулирани целите на научните търсения на докторанта. Конкретизирани са научноизследователските задачи, обосновани са предметът, обектът, субектът и обхватът на научното изследване. Методите, инструментариумът и средствата за постигане на целите и решаването на научноизследователските задачи по подходящ начин са подбрани и използвани, които са в подкрепа на проверката на изследователската хипотеза. Съобразно това е структуриран дисертационният труд, коректно е използвана подходяща за целите на изследването специализирана литература и нормативна уредба (126 заглавия на полски, руски и английски език и 60 нормативни актове и документи).

Резултатите от научните изследвания и анализи на докторанта публично са оповестени в приложените 8 (осем) публикации, имащи пряка връзка с темата на дисертационния труд.

На научната общност е представен дисертационен труд, отличаващ се с яснота и логика на изследванията, с аналитичен научноизследователски стил на изложение. Предложени са научни решения с практико-приложен характер за рационализиране на данъчната система на РПолша. Конкретиката на аналитико-изследователската работа в дисертационния труд по неоспорим начин доказват

приносите на докторанта към обогатяване на теорията и усъвършенстване на практиката за ефективна данъчна система и засилване на данъчната справедливост. В подкрепа на това е съответствието на темата на дисертационния труд със съдържанието на същия.

Дисертационният труд се отличава с яснота и логика на изследванията. Стилът на изложението е логичен, аналитичен, научноизследователски.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Дисертационният труд се отличава със своята завършеност и постигане на целите на изследването, в потвърждение на което са получените научни и научно-приложни резултати и приноси моменти, обособени както следва:

2.1. Научни резултати

2.1.1. Доразвита е теорията на данъчното облагане, като елемент на приходната система на съвременната държава, по веригата на данъчните преференции и рационалността на нефискалните елементи на данъчно облагане.

2.1.2. Доказана е връзката между данъчните преференции и преките бюджетни трансфери, в подкрепа на която е тезата на автора че данъчните преференции са *de facto* субститут на бюджетните разходи и при определени условия се превръщат в алтернатива за преки бюджетни трансфери.

2.2. Научно-приложни резултати:

2.2.1. Създаден е концептуален модел на данъчен стандарт като основа на данъчната справедливост и влиянието на данъчните преференции върху икономическия растеж и заетостта на работната сила.

2.2.2. Предложени са и са адаптирани съвременни подходи за рационализиране на данъчната система на Р Полша в съответствие с основополагащите принципи на данъчно облагане.

2.2.3. Изведени са индикатори за измерване и оценка на релацията „икономическа ефективност на данъчната система – справедливо данъчно облагане”.

2.2.4. Аргументирано е влиянието на данъчните облекчения и освобождаването от данък върху местното развитие, като посредством

извършените анализи и емпирични изследвания е доказана необходимостта от реформиране на данъчната политика на местната власт в Р Полша.

Дисертационният труд и публикациите по него са самостоятелно научно изследване. Постигнатите научни и научно-приложни резултати и приноси са лично дело на докторанта и се явяват база за по-нататъшни изследвания в областта на данъчното облагане.

3. Критични бележки

Към изследванията в дисертационния труд могат да се отправят някои бележки и препоръки:

- целесъобразно е като приложение да се посочат конкретните начини за верификация на предложените в дисертационния труд подходи за рационализиране на данъчната система;

- в отделни части на дисертационния труд (в първа и втора глава), се забелязва описателен елемент и частични повторения;

- допуснати са правописни и редакционни грешки в отделни текстове.

Посочените бележки носят или дискуссионен, или технически характер и не намаляват стойността на резултатите и приносите, постигнати от докторанта. Препоръчително е постигнатите научни и научно-приложни резултати и приноси в дисертационния труд, по възможност да станат достояние на заинтересуваните структури и органи на министерството на финансите на Р Полша, като оторизиран орган, провеждащ финансовата политика в страната, чиято рационалност е в подкрепа на ефективна данъчна политика и система.

4. Заключение

Дисертационният труд, разработен от докторанта Дариуш Собон, е завършен труд, с постигнати значими за теорията и практиката научни и научно-приложни резултати и приноси. Същият е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, както и с нормативната регламентираща база на ВСУ “Черноризец Храбър” за придобиване на образователна и научна степен “доктор”.

Достоинствата на дисертационния труд, общата научна и практическа

дейност на докторанта, са основание за **положителната ми оценка. С убеденост препоръчвам на уважаемите членове на научното жури** да присъди на Дариуш Собон образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. “Администрация и управление” ,докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”

Член на научното жури:

01.05.2017 год.

проф. д.н.

Севдалина Димитрова